

Z frontów bojowych: „Kuchnia polowa” w rowie strzeleckim na wschodnim froncie.

menda III brygady Legionów. Komendantem brygady jest obecnie pułkownik Zygmunt Zielński, zresztą skład Komendy brygady pozostał ten sam, a więc jest kapitan Kleeberg, podpor. Biernacki, chor. Delais i inni.

Tak dzisiaj wygląda Dąblin. — Od świtu do nocy trwa tu regularna, ciężka praca nad tworzeniem polskiego wojska. Dziwnym zrzędzeniem nemi- zis dziejowej — forteca, która po 1831 roku aż do niedawnych czasów — była symbolem więzienia Pol- ski, obecnie stała się obozem ćwiczeń zawiązku armii polskiej.

posiadanie. Anglicy wyruszyli z zatoki Perskiej w kierunku północno-zachodnim, Rosyanie zaś prą od północnego wschodu, z Persyi. Wiadomo, że Turcy dotychczas z jak największą energią i bardzo skutecznie powstrzymywali gwałtowny nacisk wojsk angielskich, które miały nakaz za każdą cenę za- władnąć stolicą Mezopotamii. Rosyanie przebywają w Persyi jeszcze daleko, zajęli dopiero Hamadan, dobrowolnie opuszczony przez Turków, a znajdujący się w odległości 450 kilometrów od Bagdadu. A więc jeszcze siedm gór i siedm rzek oddziela kooperujące siły angielskie i rosyjskie.

Okoliczność, że Anglicy potrzebowali na zdobycie Bagdadu tak długiego czasu, przeszło roku, już sama wystawia jak najchlubniejsze świadectwo sprzymie- rzelcowi mocarstw centralnych, państwu tureckiemu. Dowiodły wojska jego w ciągu wojny niejednokrotnie, jak dzielnie umieją pasować się z trudnościami, jak świetnie męstwo ich zaznacza się przy każdej spo- sobności. Turcy odparli potężną ekspedycję koali- cyi na Gallipoli; główne swe siły ustawiła na Kauka- zie, utrzymuje też straż na półwyspie synajskim, walczy po obu stronach Dunaju, w Macedonii, nawet w Galicji. Turecka siła zbrojna musi na frontach pozaeuropejskich pokonywać niezmiernie przestrzenie, które to zadanie z powodu braku komunikacji tem większe przedstawia trudności. Zwłaszcza teren Me- zopotamii przedstawia się pod tym względem bardzo niekorzystnie. — Dość zaznaczyć, że operacyjna linia Bagdad — Kut-el-Amara nie miała do rozporzą- dzenia drogi kolejowej. Łatwo sobie wyobrazić, co

to znaczy dla wojska operującego, zwłaszcza o ko- licy o pustynnym przeważnie charakterze.

O wiele korzystniej przedstawia się linia etapowa angielska, która od zatoki perskiej do Kut el Amara ma nie więcej nad 300 kilometrów długości, a dy- sponuje spławnymi odcinkami rzek Tygrysu i Eufratu. Ponadto wspomagają Angliców łodzie kanonierskie, holowniki i transportowce, jakoteż kolejki polowe.

Mimo wszystko Turcy przez czas długi zbierali tu sukces po sukcesie. Dnia 29 kwietnia 1916 r. musiał angielski generał Townshend z 13 000 ludzi kapitulować. Nastąpiła potem przerwa, wśród której Anglicy ściągnęli ogromne posiłki pod wodzą gene- rała M.uda. Niewątpliwie też udoskonalone i pomno- żone zostało ich techniczne wyposażenie. Przyspo-

Maryla Roła Rakowiecka.

sobiwszy się gruntownie, wznowili Anglicy swe ataki z końcem grudnia 1916 r. W styczniu b. r. doszły one do wysokiego stopnia gwałtowności i wzmagaly się jeszcze. Dnia 25 lutego opuścili Turcy Kut-el-Amara i rozpoczęli odwrót w kierunku górnego biegu Tygrysu.

Od tej chwili los Bagdadu uważać należało za przypieczętowany. Upadek siedziby dawnych kalifów był nie do uniknięcia.

Jaką wagę militarną może mieć owo zdarzenie, orzekną znawcy zawodowi. W każdym razie front mezopotamski leży zbyt daleko poza głównymi ogni- skami wojny światowej, by zdołał oddziaływać na sy- tuację wojenną w Europie.

Z frontów bojowych: Kościół w Peronne, zniszczony francuskimi granatami.

Z frontów bojowych.

Najważniejszym wydarzeniem militarnym ostatnich dni było zajęcie Bagdadu przez Angliców. Ocena tego zdarzenia wojennego nie jest zadaniem łatwym. Chodzi tu bowiem o wypadki na bardzo odległych i mało znanych przestrzeniach. Akcja bojowa w Me- zopotamii odgrywa się niejednokrotnie wśród miejsc, których napróżno szukaćby na kartach geograficznych. Niemniej jednakże kampanii w Mezopotamii przypada ważna rola. Najlepszym dowodem okoliczność, że Anglia i Rosja zamierzały, a nawet dotąd układają sobie akcję koncentryczną, by wejść w ziem tych

Z frontów bojowych: Zakładanie rannym żołnierzom pierwszego opatrunku na polu bitwy.